

3. Филичева Т.Б. Основы логопедии: Учебное пособие для студентов пед. инст. / Т.Б. Филичева, Н.А. Чевелева, Г.В. Чиркина – Издательство «Просвещение», 1989. – С.153-154.

4. Кочанська І. Допомога психолога дитині із заїканням / І. Кочанська // Психолог дошкільця. – 2013. - №2 – Вкладка. – С.5-6.

УДК 373.2.091.33-027.22:81:373.2-056.2

КАС'ЯНЕНКО О.М., ЧЕНДЕШ А.Р.,
Мукачівський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ КОРЕКЦІЙНО-ЛОГОПЕДИЧНОГО ВПЛИВУ ТА КОРЕКЦІЇ ЗАГАЛЬНОГО НЕДОРОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Сучасний рівень наукових знань про мову, мовлення та мовленнєву діяльність потребує переоцінки й уточнення основних підходів, принципів і засобів організації та проведення корекційної роботи з розвитку мовлення дітей дошкільного віку. Традиційні моделі, що й досі найуживаніші в масових і спеціальних дошкільних закладах для дітей із ЗНМ, націлені переважно на розвиток мовлення дитини шляхом нарощення обсягу лінгвістичних одиниць, що використовуються дитиною в мовленні. Але нарощення обсягу лінгвістичних одиниць в умовах дезонтогенезу супроводжується значними труднощами, потребує значної затрати часу. Більше того, орієнтовність корекції лише на зовнішній бік мовлення та недостатнє врахування внутрішніх патологічних механізмів, що зумовлюють мовленнєвий дефект, досить часто лише маскують ваду та привчають дітей до постійного логопедичного супроводу. Саме це зумовлює необхідність перегляду змісту і напрямів навчання дітей із ЗНМ. Нарощування обсягу лінгвістичних одиниць, якими володіє дитина, не має стати самоціллю. Основним завданням логопедичної корекції є формування у дітей порушених психологічних механізмів, які забезпечують розвиток мовлення [1]. На нашу думку, саме це має створити умови для збагачення мовленнєвого досвіду дитини, засвоєння нею мовних знань та якісного їх використання в мовленнєвій комунікації. Окрім того, формування зазначених механізмів розкриває можливості для перетворення мовлення дитини в повноцінну систему, здатну до саморозвитку та саморегуляції, максимально наближаючи її до рівня вікової норми. [1].

Одним з провідних напрямків корекційно-логопедичного впливу та корекції ЗНМ у дошкільників є формування лексико-граматичних засобів мовлення. Предметно-розвивальне середовище і комплекс медико-психолого-педагогічного впливу спрямовані на розвиток у дитини уявлень про оточуючий її світ, на формування всебічно розвиненої особистості. На логопедичних заняттях формується комплекс немовленнєвих і мовленнєвих психологічних функцій, що забезпечують досить високу ефективність корекції наявних недоліків становлення мовлення відповідно онтогенезу. Пріоритетними завданнями є: 1) розширення запасу конкретних уявлень, 2) розвиток розуміння

і вживання словозмінних форм [2]. Вирішення цих завдань передбачає формування і розвиток словника і граматично правильного оформлення мовленнєвого висловлювання.

Принципово важливою є думка О. Грибової про те, що методика повинна бути спрямована на формування бази або основи мовленнєвої системи. В основі корекції мають бути види робіт, які сприяють формуванню пізнавальної сфери і семантичної сторони мовлення. З цією метою необхідно, передусім, розвивати мовленнєво-мисленнєві здібності дитини, що лежать в основі переходу від загального до окремого і від окремого до загального, а також протиставлення вербальних елементів за змістоутворюючими ознаками. Вся система вправ має бути націлена не на заучування окремих вербальних одиниць, а на побудову цілісної системи [2].

Програма по розвитку мовлення дітей із ЗНМ має спеціальні підрозділи, перш за все, робота над словом, робота над реченням, робота над зв'язним мовленням тощо. Розроблений зміст корекційного навчання з розвитку мовлення дітей дошкільного віку із ЗНМ містить наступні напрями.

I напрям – Формування лексичної складової мовлення. Цей напрям — один із найголовніших, оскільки забезпечує розвиток активного і пасивного словника дитини й повноцінне розуміння інформації, що надходить ззовні й утворює власні мовленнєві вислови, якими дошкільник може повідомити свої думки, прохання, переживання тощо та передбачає певну послідовність.

II напрям – Формування граматичної складової мовлення. Ця складова мовлення відображає закріплені в мовленні способи кодування інформації й систему складних відношень, що виникають між предметами, явищами, їх ознаками, діями, властивостями тощо в довіллі. Складність граматичного кодування відображається у складній системі граматичних категорій, синтаксичних конструкцій тощо. Оволодіння нею в нормі відбувається протягом усього дошкільного віку. У дітей із ЗНМ численні аграматизми спостерігаються упродовж молодшого шкільного віку [3].

III етап – самостійне складання речень за картинкою, демонстрацією дій. У процесі утворення висловлювання синтаксична конструкція майбутньої фрази вибудовується раніше, ніж відбувається добір відповідних лексем та їх граматичне оформлення. Розвиток синтаксису у дітей 5 років із ЗНМ передбачає формування різних типів синтаксичних конструкцій: на рівні словосполучення: узгодження, керування, прилягання; на рівні речення: простого непоширеного, простого поширеного додатками, означеннями, обставинами тощо [3].

Отже, основними напрямками корекційно-розвиваючого процесу навчання і виховання дітей із ЗНМ старшого дошкільного віку по формуванню лексико-граматичної сторони мовлення є: лексична та граматична складові мовлення, що створюють основний зміст логопедичної роботи.

Література

1. Горай І.В. Формування лексико-граматичної сторони мовлення у дітей із ЗНМ / І.В. Горай // Реабілітаційна педагогіка: Теорія і практика. Полтава. – 2009. – ПДПУ. – С. 50.

2. Теорія і практика сучасної логопедії: Збірник наукових праць: Вип. 3. – К.: Актуальна освіта, 2006. –148 с.

3. Трофименко Л. Новий зміст корекційного навчання з розвитку мовлення дітей середнього дошкільного віку із ЗНМ II-III ступенів / Л.Трофименко // Дефектологія. 2007. – №3. – С.34-40.

УДК 378.011.3-051:37.091.33-027.22:339.92(477:4)

КАШУБА Л. В.,
Львівський національний університет імені І. Франка

НАВЧАЛЬНЕ ПРОЕКТУВАННЯ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Щоб забезпечити оволодіння новими науковими знаннями, необхідно ретельно відібрати їх зі змісту науки для навчального процесу. Це відповідає логіці навчального предмета й підводить до розуміння й засвоєння нових наукових понять. При цьому сприйняття нового являє собою процес, у якому кожне нове явище чи предмет розглядаються з різних сторін, у різноманітних зв'язках з іншими, як схожими, так і різко відмінними об'єктами. Принцип науковості тісно пов'язаний з вимогами доступності та зростаючої посильної складності процесу навчання. Це вимагає доцільного розумового та фізичного напруження суб'єктів діяльності, що за умови накладання кожного нового знання на існуючий конкретний досвід забезпечує постійний розвиток учасників пізнавального процесу.

Традиційне управління навчальними проектами тривалий час базувалося на класичній моделі «вхід → процес → вихід» зі зворотним зв'язком для контролю виходу. За використання проектно-технологічного підходу в навчальному процесі студентів-педагогів зворотний зв'язок здійснюється через моніторинг процесу й результатів навчання через проведення анкетувань, письмових опитувань, індивідуальних бесід, аналізу оцінок та виконаних робіт. Результати навчання можуть бути отримані в таких аспектах: відмітки студентів, морально-психологічний клімат у групі на заняттях, рівень сформованості вмінь, характерний для спеціалістів даної кваліфікації. Вирішальний вплив на результати діяльності справляє не лише пряме керівництво процесом, а й безліч різноманітних факторів середовища (правила, умови, люди тощо), на які слід зважати. Для зменшення негативного непередбачуваного впливу вказаних факторів використовуються «позитивні прямі зв'язки».

Комплексний підхід до відомості та творчої активності учасників вимагає створення умов для позитивного емоційного фону діяльності, колективного характеру праці, урахування індивідуальних особливостей учасників. Оптимальне співвідношення керування та свідомої творчої праці в процесі діяльності забезпечує узгоджене розуміння цілей, ролей, намірів та загальне підвищення ефективності діяльності. Складність і протиріччя даного принципу

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>